

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Lazar István.

Cím: Cselédek.

Forrás: Pesti Hírlap.

Bp.

(Hely)

1922. 6. 18.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

331.78

Hely

Idő

" 1922 "

Személy

Helyszám

Cselédek.

A cupringereknél. — Scheinberger és kollegája. — Aki hat évig lakott egy helyen. — Mennyi ma az átlagos cselédbér? — A cselédmizéria tíz baja. — Schlézinger nem orvos.

Ékesbeszédü János napján bekukkantunk a cupringerekhez. Gerstman ur személyesen fogad. Hirtelenében szereine valami apró incidenst elsimítani, de már meglátta sanda szemem. Scheinberger első segéd diszkréten dulakodik új kollégájával, akit ma vettek föl kiségitőnek; összekaptak valami fölött s a lányok csárogó serege, mint békitő angyalok kórusa, veszi körül őket. Csend legyen! A főnöki tekintély érvényt szerez Gerstman ur szavának, az első segéd sodrint egyet zuzmarás bajuszán s mintha mi sem történt volna, jön is már előzékenyen:

— Cseléd tetszik? Az ott a sarokban, az egy jobb leány a szó szoros értelmében, egész Budapesten keresni kell ilyet, — mutat egy kékszemű leányra. — *Másfél évig lakott egy helyben...*

Megtudja, hogy mi járatban vagyunk, de azért önkéntelnül tovább beszél, úgy folyik a szó a szájából, mint a cseppentett méz, ahogy sorba dicséri a lányokat. Az ilyen, ez olyan, mind elsőrendű, egyik se komisz, egyik se lop.

— Harminc esztendeje foglalkozom üzlettel s mondhatok, csakis olyan nőket helyezem. — töri sajátos dialektusával a magyart, — akikről határozottan tudok, hogy megbízható. Se tolvaj. Se semmi. Aki csakis megbízható.

Nagy fenekönyvet kapdos elő s kibökdösi benne a jó leányok névsorát. A főnök ur, kedves, vörhenyes férfi, cége jóhírnevének tudatában elégtelen bólogat:

— Minden a „szerző“-től függ; ha a szerző ismeri az urnő házat s mellesleg még a leányt is ismeri, akkor nincs baj, mert össze tudja passzoltatni őket. Az a baj, hogy jelenleg kevés a leány. Kilencven százalékban több a hely...

Valami nyole leány csücsül a helyen. Szomorúság, kalapos nő melázik a sarokban. Az első segéd a könyvét lelkendezve mutatja, mint valami elfihetetlen csodát: *1915-től 1921-ig lakott egy helyben!* Ezt nézze meg, uram!

— S miért hagyta ott a helyét?

— Elég gazság! — veszi pártfogásba az öreg.

— A gazdája megnősült s már nincs szüksége rá... Pedig jó hely volt!

— Hát maga, lelke? — szólok egy bogárszeműhöz.

A bogárszemű visszanyelvel pajkosan:

— Összejöttünk a szobalánnyal s kicsit megkontyoltam. Ennyi az egész. Pedig maj' kéteszteni-deig laktam ott...

— Mért nem bocsátották el a szobalányt?

— Mer' az joban tudott hizelegni, — fordul el tőlem sértődötten.

Gunyos szemek lesik a ceruzám hegyét.

— A legtöbbje csak rövid ideig marad szolgálatban, — magyarázza a főnök előzékenyen. — Annak a kislánynak például, a kedvese Bécsbe ment, gondolt hát egyet s utána utazott, aztán visszajött s most nincs helye...

— Majd csak elhelyezem, — mosolyog rá az öreg segéd jóindulatúan. — Nem kell busulni...

Öreg fiu már ő s megérti a szívek románcát. Az új segéd rámorran valamit s egy pillantás alatt megint összevesznek. Mondom nekik, hogy ne veszekedjenek, hiszen kollegák, ám az új segéd igen rá tarti és önérzetes.

— Nekem nincs kollegám! — csinál egy nixet az újával. — Csakis uriemberek az én kollegáim...

A lányok fölviognak. Az öregnek jól esik az elégtétel s rá sem hederít többé az ellenfelére. Nagyon idegesnek minősíti. Helyre áll a rend s a mai cseléd-

bérek iránt érdeklődöm.

— A szakácsné 1200 koronát, a mindenes hét-nyolcszázat kap. Ez az átlagos ár. Van aztán drágább is, például, egy szoptató dada. Ennek 2—3000 koronát is fizetnek...

Elvirult hajadon kötöget a kisasztal mellett, valamikor előkelő szobalány volt, most mindenesi állást is elfogad. Mellette egy öreg néni a keztyűjét varrja. A főnök rámutat:

— A háztartási alkalmazottak életében is megvannak az egyéni tragédiák, — mondja igen művelten. — Az, például, egy jobb nő volt, valóságos urinő, de nem kedvezett a sors neki. Nevelő nő lett...

Az urinő fölpillant

— Kissé idegbeteg vagyok, de azért most is nevelek...

Szomoru az élet, de ezek a leányok elég könnyen veszik. Különös, hogy egyenkint mogorvák, de így tömegben folyton viháncolnak. Bucsuzom Gerstman urtól s a másik elhelyezőbe megyek, amelynek özv. Schwarcné a tulajdonosa. Schlézin-

ger, a vezetőségéd, szívesen, de melancholikusan fogad.

— Az a baj, hogy az urinők nyaralni mennek s a lányok nem akarnak helybe állani, hogy a nacs-cságával menjenek, mert itt van a babájuk. A másik baj az, hogy a háztartási alkalmazottak szociális érzéke is jelentékenyen kifejlődött: *egyik sem akar olyan helyre menni, ahol nincs külön cselédszoba.* A harmadik baj, — magyarázza szakszerűen, — az, hogy mindig keveslik a bérüket stb. A hatodik baj: „Poloska van!” A hetedik baj: „Nincs mit enni!” A nyolcadik: „Nem engedik föl a barátomat!” Igen, a legtöbb a barátját is szeretné etetni, dehát elmúltak már azok az idők, — sóhajtja mélabusan, — eltűnt a sok jó falat s a vasárnapi libacomb...

Tovább panaszkodik:

— Most nagyon kevés a megrendelés. Szombaton négy leányt elhelyeztünk, de egyik sem állt helybe. Ez a legrosszabb nap a helyszerzőre, mert a lányok a vasárnapot átmulatják, hétfőn pihennek

s kedden bejönnek: „Kérem, én *oda* nem állok be! Ilyenkor csere-üzleteket csinálunk, a leánynak új asszonyt s az asszonynak új leányt adunk, tizennégy napon belül ugyanazért a díjért — néha ötször is...

A fal mellett, a hosszú padon vagy huszan ülnek. Színes kép. Van köztük sovány, kövér, szőke, barna, nyulszájú, nagyszájú, de a legtöbbnek — igen nagy szája van. Egy jóképű, kacér, villogó szemű leány az ő helyelhagyásának az okát szinte szavalva magyarázza társnőinek:

— Ketten kaptunk egy tojást vacsorára, pedig én nem elégszem meg egy féltőjással, nekem legkevesebb kettő kell! — pattint az ujjával s olyan fordulást rögtönöz, mint valami szinpadi nagynő. — Aztán meg azt akarták, hogy szobalány létemre minde-nes legyek!

Schlézinger, mint a mai helyzet alapos ismerője, ráförmed:

— Hja, lelkem, ma nem olyan világot élünk! Ma a szakácsné is szobalány, a szobalány is minde-nes, a mindenés is szakácsné s a szakácsné is szobalány. Most általában összedolgoznak, nem pedig csak úgy...

Elfordul a cserfes lánytól s a tizedik bajt magyarázza:

— Sok tolvaj akad köztük: a háziszarkák. Volt kérem itt egy remek nő, mindig ezresekét váltott, azt mondta, hogy egy hentesből kapja s a végén kistült, hogy még a hentesnek is ő ad nagyobb pénzeket. Lopta! De be is dutyizták...

A lányok viháncolása hirtelen megszűnik s feszült, gunyos érdeklődéssel néznek a szép, fiatal naccságára, ahogy az ajtón belép. A segéd mélyen meghajol:

— Parancsol?

— Mondja, Schlézinger ur, milyen leányt adott nekem? — szól rá szemrehányóan. — Hiszen az a szerencsétlen beteg!...

Schlézinger meghökken, de kivágja magát.

— Vagyok én egy orvos?! — fordítja ki mel- lén az ujjait. — Ugy éljek...

A derűtség kitör, az urinő zavartan menekül, de a segéd követi és megnyugtítja, hogy új leányt küld. A hahotában dűnnyögve sir valaki. Öregasz- szony kuksol a padon, fölhuzott lábbal s tátott szá- jába folynak a könnyei.

— Ki ez?

Ez, kérem, egy hülye. Ismerem vagy tiz éve. Valamikor nagyon becsületes, pontos, hü cseléd volt, de most már nem kell senkinek...

Lázár István.